

[Poul Møller.]

åbenbart ved de Gaulles magtovertagelse i maj i fjor, at frihandelsrådets chancer dermed var kendeligt formindsket, men det må til gengæld siges, at Storbritannien ikke under de fortsatte forhandlinger gjorde noget som helst dristigt forsøg på at bryde igennem den franske modvilje, men vel snarere greb denne som et påskud til at komme ud af forhandlinger, hvis resultater den engelske regering begyndte at blive bange for. Initiativet til fortsatte drøftelser på et bredt europæisk plan overgik hermed fra Storbritannien til de seks, der således nu er blevet betroet den europæiske føring, og de seks fremsætter ikke — i hvert fald ikke efter alle solemærker at dømme — noget forslag, medmindre de er indbyrdes enige, hvilket vil sige, at Frankrig forinden skal acceptere et eventuelt forslag.

Den højtærede udenrigsminister understregede i sin redegørelse flere gange, at man næppe kunne og skulle nære store forventninger til det, der kommer ud af forhandlingerne mellem de seks og andre om en såkaldt associering af elleve europæiske lande, herunder Danmark, til de seks' traktatsystem. Med denne pessimistiske vurdering i mente er det, vi med rette må spørge, om ikke timeglasset er ved at løbe ud, om ikke tanken om et frihandelsområde er et fata morgana, om den ikke i hvert fald for et godt stykke tid fremover må opgives som praktisk politik, og hvilken stilling dansk udenrigspolitik da må indtage, hvilke konsekvenser vi må drage heraf. Man har gennem alle faser brugt det slagord, at vandene skal holdes åbne. Det har man vel også sikret sig officielt og formelt, men vi frygter oprigtigt, at der i mellemtiden er bygget sluseværker, som vi slet ikke er i stand til at forcere. Er dette tilfældet, så er det i hvert fald ikke første gang i vor historie, at Danmark er kommet for sent.

Hvis vi nøgternt må se i øjnene, at et alment europæisk samarbejde ikke gennem en længere periode er realistisk politik for et land som vort, da står der 3 muligheder åbne for os: for det første at fægte os igennem med bilaterale aftaler, for det andet at tilslutte os et nordisk fællesmarked og for det tredje at tilslutte os de seks.

Hvis vi vælger den første mulighed: at

fægte os igennem, som man har kaldt det, ved at slutte tosidede aftaler med de enkelte medlemslande inden for de seks, så afskærer vi os fra på noget tidspunkt at tage del i de ekspansive muligheder, det store marked vel trods alt kan give os. Vi bidrager da heller ikke til en europæisk integration, og vi har vel næppe noget håb om, at vi ved en sådan politik kan bevare vor eksport til de seks' marked. Jeg vil gerne spørge regeringen, om den på lang sigt mener det muligt for Danmark at bevare vore sydlige handelsforbindelser. Det er jo her, vor ekspansion har ligget i de senere år. Fra 1955 til 1958 er Danmarks eksport ved salg til de seks lande steget fra 1 910 mill. kr. til 2 729 mill. kr. Er det realistisk at håbe og tro på, at vi ved tosidede aftaler kan fastholde denne vækst? Må man ikke gøre sig det klart, at vi ikke kan vente at få fordelene af de seks' marked, uden at vi er medlem af dette marked? Endnu i det første år, det, vi nu befinder os i, medens de seks' indbyrdes toldnedsættelser og restriktionsophævelser er forholdsvis moderate og beskedne, kan det vel gå, men på lang sigt kan det næppe blive Danmarks politik.

Den anden mulighed er det nordiske fællesmarked. Hvor inderligt vi end ønsker et nordisk samarbejde, er vi vel alle enige om, at det nordiske marked er ude af stand til at løse vore eksportproblemer. Dels ligger det, som den højtærede økonomiminister redegjorde for, uhyre vanskeligt — meget vanskeligt — med at få andre lande inden for Norden til at anerkende ligestilling for dansk landbrugseksport, og der er i hvert fald ingen grund til at regne med, at Norden kan opsuge den eksport, vi mister som følge af de seks' sammenslutning. Dels er det vel desværre særdeles tvivlsomt, om de nordiske planer overhovedet lader sig realisere, de kan meget nemt vise sig at være en luftspejling, på samme måde som frihandelsområdet er blevet det. Kan Finland, når det kommer til stykket, deltage i et nordisk fællesmarked, og er Norge rede til det? Selv med den bedste vilje fra vor egen side kan de nordiske forhandlinger bryde sammen. Allerede nu foreligger der, som den højtærede økonomiminister nævnede det, en ny norsk skitse, der ligesom udvander tanken om det nordiske marked, og denne nye skitse er tilmed, så vidt jeg ved, ikke accep-